

ÇDGN-ÇOĞUL DİRENÇLİ GRAMNEGATİF BAKTERİLER

İnsanlarda hastalığa sebep olan patojenlere ilişkin bilgiler – Hijyen korur!

Çoğul dirençli gramnegatif bakteriler nedir?

Çoğul dirençli gramnegatif bakteriler (ÇDGN-Bakteriler) kısmen farklı özelliklere sahip olmakla birlikte çeşitli bakterilerin yer aldığı büyük bir grup için kullanılan bir üst kavramdır. Bu bakterilerin ortak özelliği dirençli, yani sıkça kullanılan antibiyotiklere karşı duyarsız olmalarıdır. Bakteriler belli başlı dört (4ÇDGN) veya üç (3ÇDGN) antibiyotik grubuna karşı duyarsız olmalarına göre ayrılır.

Her bakteri grubuna göre hastalık yapıcılar hayvan ve insanda mide-bağırsak yolunda veya deride, daha nadir olarak da burun-gırtlak bölgesinde, anal bölgede ve ayrıca çığ besinlerin içinde veya üstünde bulunmaktadır. Dirençli bakteriler özellikle birçok antibiyotiğin kullanıldığı yerde sıklıkla ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle son yıllarda hastanede yatan hastaların tedavisinde gittikçe bir problem haline gelmişlerdir. Bu arada genel nüfusun içindeki 100 sağlıklı kişiden beşinde ÇDGN bakterileri yaşamaktadır. Bu sağlıklı insanlar **ÇDGN taşıyıcıları** olarak adlandırılmaktadır. Bu insanlar için hastalık yapıcılar bir problem teşkil etmez, çünkü sağlıklı bir bağışıklık sistemi onları hastalanmaktan korumaktadır. Tedavi ancak, ÇDGN-bakterileri örneğin deriden veya bağırsaktan yaralara veya kan dolaşımına girip bir **ÇDGN enfeksiyonuna** yol açtıklarında gerekli hale gelir.

ÇDGN-bakterileri nasıl bulaşır?

İnsandan insana

Bakteriler doğrudan temas yoluyla insandan insana bulaşabilirler. Esas bulaşma yolu ise yıkanmamış ellerdir.

Eşyalar veya besinler yoluyla

Bakteriler birkaç günden başlayarak haftalarca yüzeylerde tutunabilirler. Ayrıca lavabo, duş veya tuvalet gibi nemli alanlar ÇDGN bakterileriyle kaplı olabilir. Bakteriler yıkanmamış çığ besinlere, eşyalara veya giysilere dokunmak suretiyle ellere ulaşabilir ve oradan taşınarak yollarına devam edebilirler. Ayrıca hormonlu besin tüketimi bağırsak yoluna ÇDGN bakterilerinin yerleşmesine neden olabilir.

Hayvandan insana

Hayvanlarla, özellikle de kanatlılar, domuzlar, sığır ve ev hayvanlarıyla temas bulaşmaya yol açmaktadır.

Hastalarda ne gibi hastalık belirtileri görülür?

Şayet bir ÇDGN enfeksiyonu geliyorsa, enfeksiyonun vücudun neresinde çıktığına bağlı olarak çeşitli hastalık belirtileri görülür. Olası belirtiler ateş, yara enfeksiyonları ve idrar veya solunum yolu iltihaplanmalarıdır. Ayrıca bakterilerin kan dolaşımına karıştığı kan dolaşımı enfeksiyonundan da korkulur. ÇDGN bakterilerinin yol açtığı enfeksiyonların tedavisi antibiyotikler karşısında direnç göstermeyen bakterilerin yol açtığı enfeksiyonların tedavisinden daha zordur. Genellikle uzun sürerler ve yüksek bir ölüm oranıyla sonlanabilirler.

Hastalığın kuluçka süresi ne kadardır ve bulaşıcılık ne kadar sürer?

Deride, mukozada veya bağırsakta hastalık yapıcıların yerleştiği **ÇDGN taşıyıcılarının** herhangi bir şikayeti olmamaktadır. Taşıyıcılık onların ille hastalanacakları anlamına gelmez. Şayet hastalık yapıcılar örneğin tıbbi müdahaleler suretiyle veya zayıflamış bir bağışıklık sistemi yüzünden vücudun iç organlarına girmenin yolunu buluyorsa hastalık o zaman baş gösterebilir. Bulaşma olasılığı ÇDGN bakterileri kanıtlanabildiği sürece mevcuttur.

En fazla risk altında bulunan kişiler kimlerdir?

Sağlıklı **ÇDGN taşıyıcıları** ve onlarla temas halinde bulunan kişiler genel olarak hastalanma riski taşımazlar. ÇDGN bakterileri yüzünden enfeksiyon riski taşıyanlar öncelikle bağışıklık sistemi zayıf olan, vücudunda açık yara bulunan, deri hastalıkları veya kronik hastalıkları olan ve ayrıca sık sık tıbbi müdahalelere maruz kalan kişilerdir.

ÇDGN-ÇOĞUL DİRENÇLİ GRAMNEGATİF BAKTERİLER

İnsanlarda hastalığa sebep olan patojenlere ilişkin bilgiler – Hijyen korur!

Bakteriler vücuduma yerleştiğinde nelere dikkat etmeliyim?

- ▶ Vücudunda ÇDGN bakterileri taşıdığı halde hastalık belirtisi göstermeyen kişilerin tedavi edilmesi gerekmez. Bir “bağırsak yenilemesi” mümkün değildir.
- ▶ Bakterilerin yayılmasını önlemek için alınması gereken en önemli tedbir iyi ve tutarlı el hijyenidir.
- ▶ Özellikle de tualete girdikten sonra ve yemek yapmadan önce ellerinizi su ve sabunla iyice yıkamalısınız.
- ▶ Yaraların bakımından önce ve sonra ellerin hijyenik dezenfeksiyonu önemlidir. Yaralar su geçirmeyen uygun bandajlarla kapatılmalıdır.
- ▶ Evde eşyaların ve yüzeylerin genel dezenfeksiyonu gerekli değildir. Bu noktada doktorunuzun veya sağlık birimi doktorunun tavsiyelerini izleyiniz.
- ▶ Çamaşırlarınızı ve yatak takımlarınızı deterjanla en az 60°C’de yıkayınız.
- ▶ Doktorlarınızı ve ziyaret edeceğiniz sağlık kuruluşlarını uygun önlemleri alabilmeleri için ÇDGN bakterileri taşıdığınız yönünde önceden bilgilendiriniz.

Hastalık durumunda nelere dikkat etmeliyim?

- ▶ ÇDGN bakterilerinin yol açtığı bir enfeksiyon, bakterilerin henüz duyarlı olduğu belli antibiyotiklerle tedavi edilir. Antibiyotik tedavisi süre ve doz bakımından doktor reçetesine bağlı kalarak uygulanmalıdır.
- ▶ Şayet hastanede yatan bir hasta ÇDGN bakterilerine veya onların yol açtığı bir enfeksiyona yakalanmışsa diğer hastaları korumak için özel hijyen önlemlerine başvurulmaktadır. Böylece bakteri hastaları hijyenle ilgili uzman personelin koyduğu ölçülere göre özel bölümlere yerleştirilir ve tıbbi bakımları sağlanır. Hastane personeli bakterileri diğer hastalara bulaştırmamak için koruyucu giysiler giyer. Ziyaretçiler de özel hijyen kurallarına uymak zorundadır.

Kendimi nasıl koruyabilirim?

- ▶ En önemli nokta: Her zaman özenli el hijyenine dikkat edin. Ellerinizi su ve sabunla iyice yıkayın, özellikle de tualete girdikten sonra ve yemek yapmadan önce.
- ▶ Bir hastane ziyaretinden önce ve sonra ellerinizi orada hazır bulunan dezenfektanlarla dezenfekte edin.
- ▶ Yaralar ve cilt yaralanmaları temiz bandajlar veya yara bantlarıyla kapatılmalıdır.
- ▶ Havlu, kese veya tıraş makinesi gibi şahsi hijyen ve banyo eşyalarınızı sadece kendiniz kullanın.

Nerelerden bilgi edinebilirim?

Daha fazla danışma ve bilgi için yerel sağlık birimi hizmetindedir. Çoğul dirençli hastalık yapıcılarla mücadele ağları Almanya’da yaygın biçimde yerleşik hale gelmiştir. Buralarla kontak kurmak için sağlık biriminizden bilgi edinebilirsiniz. Daha fazla (uzmanlık) bilgisi için Robert Koch Enstitüsü’nün internet sayfalarından yararlanabilirsiniz (www.rki.de/mrgn). Hijyen yoluyla enfeksiyondan korunma ve antibiyotiklerin doğru kullanımı hakkında daha fazla bilgiye buradan ulaşabilirsiniz: Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung (www.infektionsschutz.de).

STEMPEL

Yayımcı:

Federal Sağlık Eğitimi Merkezi, Köln.
Tüm hakları saklıdır.

Bundesverband der Ärztinnen und Ärzte des Öffentlichen Gesundheitsdienstes e.V. (Kamu Sağlık Hizmetleri Federal Doktorlar Birliği e.V.) ile işbirliği içinde ve Robert Koch Enstitüsü’nün danışmanlığı ile hazırlanmıştır.

Bu Kamu broşürü www.infektionsschutz.de adresindeki ana sayfadan ücretsiz olarak indirilebilir.